

TISKOVÁ ZPRÁVA

Prvního února proběhne již čtvrtý ročník Mezinárodního dne bez palmového oleje. Kdo se nedožije dalšího?

Olomouc, 30. ledna 2020 – Záměrné zakládání požárů, nekonečné plantáže palem olejních, nadměrné používání hnojiv a pesticidů, to jsou jedny z hlavních příčin, které ničí tropickou přírodu Indonésie – pralesy, mokřady, mangrovy i korálová pobřeží. Vzácné druhy rostlin i živočichů rapidně ubývají, stejně jako životní prostředí původních obyvatel. Zničená krajina těžko odolává změnám klimatu a naopak urychluje přírodní katastrofy ve formě povodní či požárů. Snahy o její ochranu začínají být tvrdě trestány. K tomu všemu palmový olej obsahuje nasycené mastné kyseliny, jejichž nadměrná konzumace vede k závažným zdravotním komplikacím. Přesto ho Evropa stále používá v energetice, potravinářství, krmivářství i kosmetice. Je přítom ve spotřebě třetí na světě. Nezávislá platforma Koalice proti palmovému oleji (KPPO) proto přichází s návrhy, jak chránit přírodu, místní ekonomiku i naše zdraví.

V loňském roce došlo k četným, masivním požárům na mnoha místech planety včetně Indonésie, kde byly svým rozsahem dokonce větší než v roce 2018. Nekontrolované vypalování pozemků je častou praxí místních plantážníků k získání půdy pro pěstování palem olejních. Na základě svědectví primatologa Stanislava Lhoty je zřejmé, že palmový olej pochází v drtivé většině z monokulturních plantáží, kde nejsou splňována kritéria udržitelnosti ani ohleduplného zemědělství k přírodě i lidem. „Platí to, možná překvapivě, i v případě certifikovaných palmových plantáží (RSPO). Ekosystémy tropických oblastí včetně vzácných druhů rostlin a zvířat jsou ničeny nejen požáry, dlouhodobě trpí také toxickými splašky z plantáží a přidružených rafinérií. Vše se samozřejmě negativně odráží i ve zdravotní a sociální situaci místních obyvatel. Navíc palmový olej putuje do Evropy přes půlku planety, už tady bychom šetrnost a udržitelnost hledali jen těžko,“ zdůrazňuje Lhota.

Situaci se snaží řešit zájmové skupiny obyvatel, mezinárodní i národní neziskové organizace. Tyto snahy však začínají být tvrdě trestány. Dva indonéští aktivisté, novináři, byli v loňském roce nalezeni mrtví na plantáži palem olejních. Nedlouho to se objevila další podezřelá smrt ekologického aktivisty a právního asistenta Golfrida Siregara. Americký reportér Mongabay pro témata životního prostředí Philip Jacobson je v tuto chvíli ve vazbě a hrozí mu až pět let vězení. Oficiálním důvodem jsou administrativní záležitosti v souvislosti s jeho pracovními vízy. Okolnosti těchto kauz však vždy vedou k palmoolejařskému průmyslu a místní korupci úřadů.

V Evropě spotřeba palmového oleje v potravinářství a krmivářství sice klesla o 11 %. Na druhé straně v energetice jeho spotřeba rapidně roste: v roce 2018 bylo 53 % veškerého palmového oleje dovezeného do EU využito na produkci bionafty a 12 % na výrobu elektřiny a vytápění. Před loňským Mezinárodním dnem bez palmového oleje se v některých členských zemích EU včetně ČR konaly demonstrace pro zákaz palmového oleje v biopalivech, který produkuje 3x více emisí než klasické ropné pohonné hmoty. Evropská komise posléze přinesla schéma, podle kterého má klesat množství palmového oleje v biopalivech od roku 2023. Koordinátorka české KPPO Martina Skohoutilová říká: „Je sice pravda, že vředy nějakou ekologickou stopu svými životy vytváříme, ale proč se nesnažit o tu výrazně nižší? Přestože se zdá, že podíl palmového oleje v potravinách má klesající trend, nesmíme v tlaku polevit. Naopak je třeba jej začít posilovat na poli biopaliv, kde je bohužel trend opačný, a spotřeba palmového oleje roste i v absolutních číslech.“

K letošnímu 4. ročníku se připojí i Indonésie, kde se 1. února bude konat kuchařská soutěž bez palmového oleje. V zemi největší produkce této komodity je místní kuchyně palmového oleje plná. Palma olejná přitom není původní rostlinou jihovýchodní Asie, ale pochází z rovníkové Afriky. Soutěž je zaměřená především na zdravotní aspekty tohoto oleje, jehož nadměrná konzumace představuje zvýšené riziko kardiovaskulárních chorob.

V České republice je tento den připomínkou problémů spojených s produkcí palmového oleje a manifestací osobní zodpovědnosti. Každý, kdo si chce vyzkoušet Den bez palmového oleje v osobním životě, se může nechat inspirovat na webových stránkách www.stoppalmovemuoleji.cz. Bezpalmové nákupy pak též usnadní česká aplikace Palm Oil Scanner, prostřednictvím, které lze nejen zjistit přítomnost palmového oleje v daném výrobku, ale i komunikovat přímo s výrobcem.

Kontakty:

Mgr. Gita Matlášková, koordinátorka Mezinárodní koalice proti palmovému oleji (Palm Oil Watch International – POWI), coordinator.powi@gmail.com, tel. 723 835 743
